

Tájékoztató az Országos Erdészeti Egyesület 1992. évi vándorgyűléséről

„Óh természet, óh dicső természet...”

Helye: Sárospatak
Időpontja: 1992. augusztus 07–08.

Program: **1992. augusztus 7. péntek**

10.30 – 11.00	Találkozás Sárospatak MÁV Állomás előtt
(Vonat érkezik Budapest felől: 10.30-kor.)
11.00	Indulás autóbuszokkal a szakmai bemutatókra.
(Autóbuszok számozása szálláshelyek szerint.)
Saját gépkocsival történő utazásra nincs lehetőség.
12.00	Tolcsva, Waldbott Kastély (általános iskola)
Báró Waldbott Kelemen emléktábla leleplezése.
13.00	Háromhuta – Élesbérc (130 B; 131 A)
Befejezésre tervezett erdőfelújítás; elegyes csemetés fenyő tarvágás után.
14.00	Háromhuta (121 B)
Duglaszfenyő magtermő állomány
Autóbuszok az újhutai kastélynál parkolnak, a bemutató helyét gyalogosan lehet megközelíteni. (kb. 1 km)
15.00	Újhuta kastélypark — ebéd.
16.30	Háromhuta – Maklány (74 A; 88 A, B)
Bükk és kocsánytalan tölgy befejezetlen természetes felújítások.
17.40	Indulás Sárospatakra.
Útközben a sátoraljaújhelyi szálláshelyek elfoglalása.
20.00	Sárospatak, Mudrány Étterem — vacsora.
22.00-tól	Autóbusz indul a sátoraljaújhelyi szálláshelyekre óránként.

1992. augusztus 8. szombat

6.30	Sátoraljaújhelyi szálláshelyekről indulás Sárospatakra.
7.00–8.00	Sárospatak — Mudrány Étterem — reggeli.
8.30–12.00	Közgyűlés.
Sárospatak Művelődés Háza — nagyterem
Vonat indul Budapest felé Sárospatakról: 12.33 vagy 14.35-kor.

SZANISZLÓ GÁBORNÉ

Tolcsva történelmi múltjának rövid áttekintése

Tolcsva község a Zempléni-hegység középső vonulatának déli peremén terül el. A síkság és hegyvidék találkozásánál fekszik. Földrajzi adottságai kedvezőek voltak az ember letelepedéséhez. Minden valószínűség szerint a honfoglalás idején már település volt. Eredeti őslakóit nem ismerjük, hiszen a IX. sz.-tól a honfoglalásig szakadatlanul követték egymást a különböző népcsoportok. Korai feljegyzés szerint Tolcsvát Sátoralmától a Tolcsva patakig vitézi juttatásként *Árpád* fejedelem *Rétel* vitéznek adományozta.

A község nevét illetően több feltevés ismeretes: 1. A Várhegyen lévő várról és töről Tósvárként emlegetik, de 2. kaphatta nevét a Tolcsva patakról is. 3. Feltevés szerint a név honfoglaláskori. A Tolcsva nemzetség a XI–XIII. sz. egyik legjelentősebb nemzetsége volt.

A község 1366-ban *Tolcsvai János* fiáé. 1395-től 1602-ig több család tulajdona. (Pl.: *Czékei, Dobó, Upori, Keéri, Toronyai*.) 1602-től már a pataki uradalom tartozéka és *Dobó Ferenc* a földesura. 1630-tól a *Rákócziaké*. 1700-ban *II. Rákóczi Ferenc* zálogba adja a *Stegner* családnak. A szatmári békekötés után a Rákóczi birtokon sokan osztoznak, részint adományként, részint a kincstártól történt megvásárlás útján. Így a tolcsvai birtokok legnagyobb része a *Szirmay* család kezébe került. A XIX. sz. későbbi évtizedeiben birtokossá vált a *báró Waldbott* család, akik a felszabadulásig jelentős tolcsvai terület birtokosai voltak.

Jelenleg az 1638 hektár községterület a TÁG Borkombinát, a „Békeharcos” Mgtsz és egyéni gazdák tulajdonát képezi.

A trópusi őserdők végzetes pusztulásának megállítására véget a strassbourgi Európa Parlament határozatot fogadott el, hogy országaiban a trópusi fabehozatalt azonnal leállítják. A határozat egyelőre csupán ajánlási jellegű az egyes országok számára, törvényerejűre ezek csak külön-külön emelhetik. Jelenlétükre jellemző, hogy például Indonézia ennek megvalósítása esetére válaszul az Európa Közösség országainak áruimport-bojkottját helyezte kilátásba. Ez mindkét felet legalábbis meggondolásra készítheti, és a rablógazdálkodást lefékezheti.

(IH 1990, 25/26. Ref.: Jerôme R.)

Műemlékei is jelzik, hogy hajdan jelentős helyet foglalt el a környék községei között. Hajdani várának romja még a múlt század közepén látható volt, ahol IV. Béla az 1254-es tatárjárás során menekülés közben megpihent.

Jelentős műemlék az 1820 körül klasszicista stílusban megépített *Szirmay* kastély, amelyet a múlt század során a kastély új birtokosa, a báró *Waldbott* család átépített. (Jelenleg általános iskola.)

A várkastélyok építési korszakának vége felé épült a tolcsvai ún. *Rákóczi* kastély. Vastag falai, ritkán ülő és széles, vastagon keretelt reneszánsz-korabarrokk ablakai vannak. Teknőboltozatos emeleti és dongaboltozatos földszinti helyiségek találhatók benne. A kastély a fejedelem pihenőhelyéül szolgált a Regéci várba menektele alkalmával. A *Dessewffy* kastély az 1659-es évben épült korabarrokk épület. (Jelenleg az Erdészeti Működik benne.) Templomai közül a római katolikus templom a legrégebb. 1280-ban épült, több ízben átalakítatván, több korszak nyomainak viseli magán. (Legértékesebb a

gótikus része.) 1809-ben Munkács és Budapest közötti útján itt őrizték a szentkoronát. A görög katolikus templom az 1760-as években, a református pedig 1830-ban épült.

A község fejlődését, az itt élő emberek életét történelmi adatokkal és eseményekkel lehet leginkább érzékelteni. Az 1254-es tatárjárás a községet sem kímélte. 1575-ben a pestis pusztít, majd 1856-ban a község teljesen leég. A II. világháború is sok kárt okozott a lakosságnak. A középkori 95 ház helyén ma 735 lakóház áll, lakosainak száma 2225. Ipparral nem rendelkez, jellegzetes hegyaljai bortermő község. A 150 m tengerszint feletti magassága, a vulkáni kőzet, a hosszú meleg őszi kedvező feltételeket biztosít ősidők óta a szőlőtermesztésnek. A Kincsem-, a Szentvér-, a Gyopáros-, a Círóka- és Boszorkány-dűlők valószínűleg évszázadok óta ontják a híres nedűt.

Kik voltak az első telepítők?

Római történetírók említik (i. sz. 282), hogy már a kelták is szőlőműveléssel foglalkoztak ezen a vidéken. Anonymus elbeszélése alapján hihetjük, hogy Árpád vezér a honfoglalókkal itt virágzó szőlőkultúrát talált.

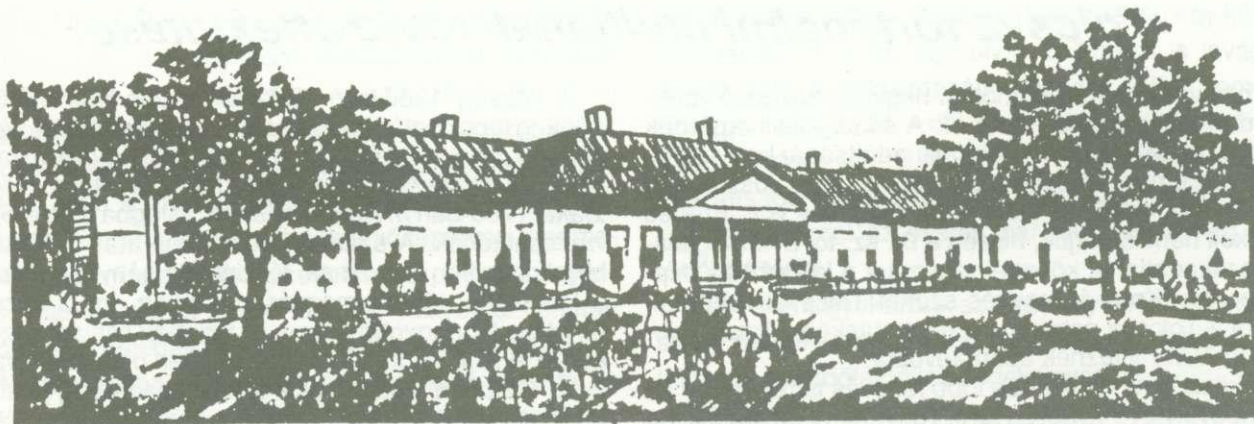
A komolyabb szőlőművelés III. Béla nevéhez fűződik, aki a tatárjárás után 1245-ben olaszokat és francia vallonokat telepített erre a vidékre, hogy az elpusztult szőlőket újra helyreállítsák.

A múlt század 80-as éveiben a filoxera-(gyökértetű-) vész ütötte fel a fejét.

Siralomvölgyggyé vált 3–4 év után a vidámság tanyája. Sokan járták sírva a határt. Az újratelepítéstől pedig a gazdák eleinte csökönyösen idegenkedtek.

Hegyalján dr. *Szabó Gyula*, tállyai szőlőbirtokos vette fel először a harcot, övé az újratelepítés megoldásának érdeme.

Ebből a rekonstrukciós munkából a tolcsvai báró *Waldbott Frigyes* császári és királyi kamarás jelentős részt vállalt.

Tolcsva

A szüret egész Európa borvidékei között itt zajlik a legkésőbb, Simon Juda előtt (október 28.) a rátartós szőlősgazda sohasem fogott a szürethez. Így a szüret november 10-ig is eltartott.

A szőlő feldolgozása a présházban történt. A többi az Árpád-kori, sziklába vájt jó pince dolga volt, ahol hordókban több évi érlelés és átféjtés után vált piacképesé a bor. Az aszús szemeket 1620 óta szemenként válogatják le a fűtről, amiből a 3, 4, 5 vagy 6 puttonyos híres aszú készül.

Tolcsva községben *báró Waldbott Frigyes* és *Beus Hedvigházasságából* született *báró Waldbott Kelemen* 1882. január 19-én. Gyermekkorát a volt *Szirmay* kastélyban — jelenleg általános iskola — töltötte. Érettségi után katonai akadémiát végzett. 1904-ben tisztté avatják. Az I. világháborúban századosi rangban a tűzvonalban harcolt. 1919-ben kilépett a hadseregből és atyjának halála után teljesen a gazdálkodásnak és gazdaságpolitikának szentelte életét. Jelentős szerepet vállalt a szőlészet és borászat területén, a filoxéria-vész után. Nevéhez fűződik a tokaji borok világhírének ápolása is. E munkának elismeréseként 1924 októberében az Országos Szőlő- és Borgazdasági Tanács elnökének nevezték ki. 1933. május 25-től megválasztották a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének elnökévé.

Erdészeti pályafutásának kezdete az 1923-as évre tehető, amikor is Miskolcon Borsod, Gömör, Heves megyék Erdészeti Egyesülete elnökévé választják. Az I. világháborút lezáró trianoni békediktátum darabokra szabdalta kíméletlenül Magyarországot. Az erdészet területén a veszteség különösen nagy volt, hiszen az erdőterületek 84%-át veszítette el az ország. Nyilvánvalóvá vált, hogy az új körülményekhez alkalmazkodó, új erdészeti politikára volt szükség. Ebben a munkában is oroszánrészt vállalt *báró Waldbott Kelemen*. 1933. december 19-én megválasztották az Országos Egyesület elnökévé, majd a földművelésügyi miniszter az Ország-

HORVÁT ERDÉSZETI LAPOK

(Sum. List) 1992/3-5

II/1 Szemle-tanulmányok; Mr. Djuricic: Néhai földművesszövetkezetek mai szemmel (131-139 old.)

A horvátországi privatizációs törvénytervezet értelmében az erdőket is vissza kell adni a földművesszövetkezeteknek. Az 1991. évi febr. 10-i új erdő-törvény vállalati gazdálkodást ír elő az erdőkre, korszerű üzemeltetésnek megfelelően. Ezeknek a témának aktualitása miatt a cikk foglalkozik a régi szerkezetű földművesszövetkezeti erdőgazdálkodás tanulságaival. Horvátország 1897-ben szabályozta erdő-törvénnyel a gazdálkodást, mert a határvidéken elhatalmasodtak az önkényes erdőfoglalások, a katonai hatalmirendszer következtében a tartományi (polgári) földművesszövetkezeteknél pedig a rabló-gazdálkodás.

A törvény „tartamos erdőhasználatot” vezetett be, sokféle szigorítással, a korábbi egyedi kitermelést (korlátlan faizást) pedig felváltotta a „normális faizási adag” kiszolgáltatása az üzemtervek alapján kitermelt vágásterületi fakészletből. Ez a gazdálkodási mód lehetővé tette az erdőbirtok (és élőfakészlet) optimális (és jövedelmező) kihasználását a köz szempontjából.

(Ref.: Abonyi I.)

gos Fagazdasági Tanács első elnökévé nevezte ki. A II. Erdészeti Világkongresszust Magyarországon bonyolították le, és 1936. szept. 10-én a kongresszus elnökévé választották. Erdőbirtokán (Háromhuta) csodálatraméltó erdőművelést folytatott, míg – 63 éves korában – a II. világháború egyik áldozataként halt meg Budán. Nevét kegyeletből a községi temető emlékműve őrzi.

KOLLWENTZ ÖDÖN

Hát már itt tartunk?

Megdöbbenéssel láttam a TV április 18-i „Ablak” adásában az erdei lopással kapcsolatos képeket. A tolvajok munkája nagyon hasonlított az 1945/46-os „szovjet fakitermeléshez”, ahol a „törési lépcső” hasmagasságban volt. Akkor ismertek voltak a tettesek, de büntethetők nem. Ma az erdőt rablók büntethetők (volnának), de rendszerint „ismeretlenek” maradnak.

Mi is lehet a mai helyzet oka?

- Az erdészkerületek akkorák, hogy azokat egy ember *lelküismeretesen* ellátni nem tudja, talán még a határait sem ismeri pontosan;
- az erdészek a munkaterületeikről rendszerint távol laknak, ami munkájukat még inkább megnehezíti;
- a védelmi szolgálat szinte teljesen megszűnt;
- a szolgálati fegyelem meglazulása, a szolgálati könyv vezetésének elhagyása;
- az erdészetek területi és adminisztratív túlméretezettsége;
- a fatermékszállítások ellenőrzésének a hiánya, mind az erdészeti alkalmazottak, mind a rendőrség részéről;
- a fatolvajok akkor is „ismeretlenek” maradnak, ha ismertek (félelem a bosszútól?).

A felsoroltak talán a megjavítás útjait is megmutatják.

Az a) és az e) pontokban foglaltak felszámolása esetén erdész munkanélküliséggel nem kellene számolni!!!

A HÓNAP KÉRDÉSE

Vándorgyűlés Vorarlbergben

Az Osztrák Erdészeti Egyesület az elmúlt évi közgyűlését Dornbirnben, Vorarlberg tartományban rendezte. A résztvevők a rövid üdvözlések és az egyesületi munkáról szóló félórás tájékoztató után magvas gondolatokat tartalmazó értekezéseket hallhattak, amelyekből megismerhették a kis tartománynak az erdőgazdálkodás terén elért nagy eredményeit.

A rövidebb előadások között időben és tartalomban is kiemelkedő volt *Erwin Niessleinnek*, a freiburgi egyetem Erdészetpolitikai és Tájrendezési Intézete professzorának széles horizontot átívelő előadása, amelyet az *Österreichische Forstzeitung* 1991. évi 8. számából vettünk át és magyar fordításban itt olvashatnak az érdeklődők.

Erwin Niesslein

A területi identitás mint Európa építőköve

A nagy területekben, európai struktúrában való gondolkodás a technikai fejlődés logikus következménye. Európa lehetősége (esélye) nem az egyenlőségben, hanem a sokrétűségben van. Ebben az Európában az erdőnek és a fának sokrétű feladata van — védelmi, üdülési és termelési funkció —, ezeknek értelmes, egymás mellé és fölé rendelésével. A fa mint nélkülözhetetlen, környezetbarát alapanyag, az erdő mint CO₂-lekötő és a természetes tájpotenciához legközelebb álló talajhasznosító. Mindazokat a szempontokat tárgyaljuk a következőkben, amelyek konfliktusmegoldási lehetőséget adnak a tájkultúra követelményei, a vadászat és a természetvédelem igényei és az erdőgazdálkodás érdekei között. Némely szempontból (mint pl. az ökoszociális piacgazdaság területén) Ausztria az éllovas szerepét játszhatja.

Közel 200 évvel ezelőtt vezette be *Wilhelm Pfeil*, a német nyelvterület egyik legnagyobb klasszikusa az erdőgazdálkodási szemléletmódba a „termőhelyi törvényt”, és ez azóta is mindig megerősítést nyer azzal, hogy a helynek nagyon nagy szerepe van az erdőgazdálkodásban. Innen egyenes út vezet *Erwin Aichinger* növény-szociológiájához, a jelen termőhelyi osztályozásához és a termőhelynek megfelelő erdőművelési eljárások mai széles körű arzenáljához. Ha az erdészek évszázadok óta tudatában voltak a termőhelyi különbségeknek, akkor ezt a szemléletmódot átfogóan kellett volna alkalmazniuk és ebből tanulságokat vonhattak volna le. A termőhelyi törvénye azonban nemcsak a fákra érvényes, hanem az emberekre is, és ma is, akkor is, ha a fejlődés ennek látszólag ellentmond.

Nagy területekben való gondolkodás — a technikai fejlődés eredménye

Amikor *Mária Antoinette* 1770-ben Bécsből Párizsba ment férjhez, már egy hete úton volt, amikor Freiburgban megpihent. Ha ma Freiburgból Bécsbe utazunk, ezt egyetlen éjszaka alatt megtehetjük.

De más fejlődés is összezsongítja a teret és időt, pl. videokonferenciákon, telefaxon keresztül. Ezek az utalások egyértelművé teszik, mennyire szükségszerű a nagy területekben való gondolkodás és cselekvés. Ha

valakinek Dornbirnben van vállalkozásának a központja és telefax útján videokonferenciával tudja irányítani leányvállalkozásait Mainzban vagy Magdeburgban, annak a határokon átlépő, Európa-szélességű gazdasági aktivitás igazán magától értetődő.

Az ilyen tevékenységek azután teljesen logikusan vezetnek a határokon lévő sorompók lebontásának, az egységes játékszabályoknak, sőt esetleg az egységes fizetőeszköznek a követeléséhez is. A nagy területekben, európai felépítésben való gondolkodás tehát nem néhány hatalomvágyó politikus vágya, hanem a haladás és együttélésünk fejlődésének következménye.

Integráció és területi identitás

Mivel így állunk, az érem másik oldalát is nagy nyomatékkal kell megvizsgálni. Az emberekre a szűkebb környezet rányomja a bélyegét, a családi és a szűkebb hazához kötődő kapcsolatok kötik őket. A megélt tapasztalatok formájában megjelenő tradíció még mindig meghatározó része az emberi tevékenységnek és jó közérzetnek. Mindezek adják a területi identitást, ez a mai idők emberének is sajátja. Ha ez nem lenne, nem kívánatos, esetleg veszélyes úrt is hagyna maga mögött. Ezért kell ezt a területi identitást megőrizni és ápolni akkor, amikor mind a mindennapi életben, mind az alapvető stuktúrákban Európa-szerre megkezdődött az ilyen jellegű orientálódás. Ebből két dolog következik:

1. Sokszínűség — az egyenlősdi helyett.

Először is szükséges, hogy megfontoltan és a cselekvés értelmességének vizsgálatából adódó pozícióban ellenálljunk a mérhetetlen és túlhajtott egységesítési törekvéseknek, amelyek főként a brüsszeli bürokratától indulnak ki és részben az adminisztráció hatalmi törekvéseinek, részben a bürokraták ötlettelenségének felelnek meg. Másrészt szembe kell állítani az emberi együtt- és egymás mellett élés realitását a sokkultúrás társadalom álmával, amely gyökereit a mindenáron humanisztikus gondolkodásmódban szeretné kimutatni. Ez azt jelenti, hogy a humanisztikus gondolkodást jobban igényeljük ugyan, mint eddig bármikor, de a türelmesség, a segítőkészség, a felebaráti szeretet és nem az egyenlősdi formájában, nem a személyes és tájhoz

kötődő sokszínűség megvetésének, a különböző társadalmi struktúrák tagadásának formájában.

Európának egybe kell nőnie, a korlátokat le kell bontani, és az együttélést meg kell könnyíteni. Nem szabad azonban az érintett lakosság területi azonosságát megkérdőjelezni és a többféle emberi helyzetből adódó különbözőségeket elutasítani. Éppen ellenkezőleg, ebből a sokszínűségből keletkezik az a sokszínű erő, amely a közös európai házat a különböző enteriőrök sokaságával renndezi be és ezáltal teszi lakhatóvá.

2. Az európai haladás — a regionális verseny gyümölcse.

A területi identitás társadalmunk fejlődéséhez és a haladás élénkítéséhez is szükséges. A haladás nem a politikusok nyilatkozataiból vagy a brüsszeli bürokraták iránymutatóiból keletkezik, hanem kizárólag az egyes részterületek embereinek tevékenységéből, az egyes részterületek ötleteinek versenyéből és azokból a példákából, amelyek a különösen jó megoldásokból keletkeznek.

Így tekintve leginkább amiatt kell védekeznünk a fejlődés uniformizálása ellen, mert éppen a fejlődés sokszínűsége és különbözősége alapozza meg a további lehetőségeket az egyre jobb, az ember számára hasznosabb megoldások megtalálására. Engedjék meg, hogy ezeket az elvi megfontolásokat az aktuális erdészeti politikai kérdések síkján világítsam meg.

A fa: a leghasznosabb a környezet szempontjából.

A fa az egyik legrégebb nyers- és ipari anyag, ami ezek között is különösen sokoldalú felhasználhatóságával tűnik ki, nem okoz környezetvédelmi problémákat, nincs semmilyen mérgező vagy egyéb nemkívánatos mellékterméke és az indukált energiaigénye viszonylag kevés. A fa termelése már megvalósítja azt, amit másutt energiareformként tüntetnek fel: a napenergia hasznosítását.

A fa javítja a CO₂-mérleget

A mai, világméretű környezeti helyzetet tekintve különleges jelentősége van annak, hogy a fa — bármilyen formában is kerül felhasználásra — nem rontja a CO₂-mérleget. Mialatt a szénből, olajból, gázból való energianyerésnél rövid idő alatt CO₂-mennyiségeket szabadítunk fel, olyanokat, amelyek évmilliókra le voltak kötve, a fa eltüzelésénél a felszabaduló és ugyanezen faanyag előállításakor az erdőművelési folyamatban lekötött CO₂ egyensúlyban marad. A CO₂-mérleghez való kedvező hozzájárulás akkor jelentkezik igazán, amikor a faanyag mint építő- vagy ipari anyag kerül felhasználásra. Ilyenkor a fa növekedési fázisában lekötött CO₂ 100 évre vagy még hosszabb időszakokra is lekötve marad. Ilyenkor nemcsak CO₂-egyensúly keletkezik, hanem többlet-CO₂ is lekötődik a körfolyamatban.

Néhány példa:

Nehogy az a benyomása keletkezzen bárkinek, hogy a fentiek csak jelszavak, néhány számot szeretnék megemlíteni. Összehasonlítva az ablakkeret előállítását fából, műanyagból, alumíniumból, a fából való csupán 1, illetve 4%-át igényli az alumíniumból vagy műanyagból

való előállítás energiaigényének. Az energia azonban azonnal CO₂-kibocsátást is jelent. Energiaerdők létrehozásával, ami a mezőgazdasági területek csökkentésének időszakában egyáltalán nem utópia többé, 1 millió ha-on a CO₂-mérleget mintegy 30 millió t-val lehetne javítani. Ez majdnem 5%-a az egykori Német Szövetségi Köztársaság energiától származó CO₂ kibocsátásának. A 20 millió m³ éves növedék 3,8 millió tonna CO₂-t köt le. Ez majdnem a duplája annak a 2 millió tonna CO₂-nek, amelyet Ausztria fűtőolaj-elégetéssel évente kibocsát. Ha ezt a növedéket 1 millió m³-rel növelnénk, majdnem 200 ezer t CO₂-t tudnánk lekötöni, ami a fenti fűtőolaj-elégetés CO₂-termelésének 10%-a.

A fa mint nyers- és ipari anyag nélkülözhetetlen.

A fa széles körű felhasználása mint nyers- és ipari anyag, különösen mint építési anyag jellemző az európai hegységi régiókban. Vorarlberg ebben példamutató, különösen ami a hagyományos, fával gazdagított építési formákat illeti a modern építészetben. Az ennek kapcsán kifejlesztett vorarlbergi iskola figyelemre méltó a tartomány határain kívül is, és azon regionális hozzájárulások egyikének tekinthető, amely az európai haladást szolgálja. Szükségesnek tűnik emlékeztetni a fa hagyományosan megbecsült tulajdonságára, és a figyelmet felhívni annak pozitív környezeti hatásaira, mert vannak ma emberek, akik az erdő fatermelési funkcióját kétkedve nézik, azt sokszor feleslegesnek, sőt környezetkárosítónak tekintik, és az a véleményük, hogy az a legjobb erdő, amelyik a gazdálkodástól és az emberi beavatkozásától mentes.

Természetvédelem és erdőgazdálkodás

Mivel éppen Vorarlbergben olyan erdőművelés került kifejlesztésre, amely a természetes felújítás magas arányával különösen megfelel az erdőművelés ökológiai igényeinek, helyénvaló, hogy néhány megjegyzést tegyünk a természetvédelem és erdőgazdálkodás viszonyára. A természetvédelem két követelménye igényel különösen megvitatást:

a) Kezelés nélküli erdőterületek létesítésének kívánása és ezzel őserdő jellegű állapot elérésére való törekvés.

b) Erdőterületek olyan jellegű kezelése, bennük olyan gazdálkodás folytatása, hogy ott a potenciális természetes vegetáció álljon elő, azaz olyan erdővegetáció, amit a természet a mostani állapotból maga is létre tudna hozni.

Erdőrezervátumok: igen, de csak korlátozottan.

Érintetlen erdőrezervátumok létrehozása, a minden használatától mentes, összehasonlítható természetvédelmi terület önmagában okos, értelmes törekvés, nemcsak természetvédelmi, hanem erdészeti szempontból is csak üdvözölhető.

Ilyen erdőrezervátumok létrehozásának programja sokféle formában ismert. A természetvédelem azonban csak akkor találkozhat az erdészeti megértésével az ilyen igényeinél, ha ezzel együtt megfelelő program is rendelkezésre áll, amelyből az összesen létrehozandó erdőrezervátum hozzávetőleges területi kiterjedését

meg lehet ismerni. A természetvédelem eddig nem tudott döntésre jutni, hogy ezt a mértéket világosan meghatározza, kinyilvánítsa, és ez törvényszerűen oda vezet, hogy minden egyedi esetről fellép az a tisztázatlan helyzet, vajon ez a lépés nem kezdete-e egy hosszabb, természetvédelem alá vonási láncnak.

Függetlenül az ilyen természetvédelmi célok nyilvánosságra hozatalának követelésétől, véleményem szerint az erdészetnek is feladata lenne ilyen célokat saját magának is kifejleszteni és realizálni, mivel az erdőművelés mindig is messzemenően magában foglalta az összes ökológiai, történelmi és természetismereti követelményt.

Véderdő: előtérben a védelmi hatások

Az erdőgazdálkodás megszüntetésének követelése a természetvédelem részéről azonban nemcsak az erdőrezervátumokra és természetvédelmi területekre vonatkozik, hanem ezenkívül az összes véderdőre is. A véderdőnek éppen az alpesi országokban, s így Vorarlbergben is különös jelentősége van, központi helyet foglal el az erdészeti tevékenységben. Ezzel szemben az elmúlt évszázadban — nem utolsósorban a konzervatív erdőtvény hatására — a gyakorlati véderdőkezelést egyáltalán nem lehetett optimálisnak nevezni. A legeltetés és a vadkár valamikori és még ma is erős hatása meghozta az eredményt. A véderdők zöme szánálásra vár. Számolni kell a fennálló munkaerő- és finanszírozási gondokkal. Feltételezhető, hogy a jelenlegi fejlődés a megfelelő irányba halad. Ha azonban a természetvédelem azt képzei, hogy a véderdőket, amelyeknek elsődleges célja nem a fatermesztés, hanem a védelem, s mindenfajta emberi beavatkozástól meg kell szabadítani, akkor valamit nem vesz figyelembe. Az ugyan igaz, hogy az erdő nem igényli az embert és hosszú évszázadok alatt saját erőből újjá tudja magát építeni, de az ember igényli az erdőt, különösen a véderdőt, és egészen másképp, mint 500 vagy 1000 évvel ezelőtt. Az akkor élt kevés ember megengedhette magának, hogy a véderdőket a magas, messze fekvő hegyi területeken és a hosszú lakatlan oldalvölgyekben természetes fejlődésében meghagyja, ami hosszú összeomlási és éppen olyan hosszú felújítási periódust jelentett. Ma ezek a területek mind lakottak, utakkal beépítettek, a gazdaság vagy téli sportok által használtak, és az árvizek lefolyása a völgyekben ki van építve.

A véderdőápolás követelménye!

Aki a meglévő véderdőket saját dinamikájukra hagyja, beleértve az ott előforduló vadkárosítást is, tudatosan programozná a hosszú pusztulási és létesítési folyamat keletkezését, amelynek következtében a szükséges tájvédelmi hatások minimálissá válnának vagy teljesen el is tűnnének, és ezzel egyidejűleg programozná a lavina- és árvízkatasztrófák jelentős emelkedését az Alpok területén.

Ezekért a véderdőkért ma az erdészek a felelősek, és feladatukat a legjobb szaktudással és lelkiismeretességgel igyekeznek végezni. Ennek a törekvésnek meggyőző jele Mayer és Ott már 2. kiadásban megjelenő könyve a hegyvidéki erdőművelésről és a véderdőápo-

lásról. Amíg a természetvédelem a magas hegységi véderdők kezeléséről Mayer és Ott tételeivel ellentétes tudományos koncepciót nem tud felmutatni, nincs joga arra, hogy oktassa az erdészeket, miként kell ezen véderdők ápolását a társadalmi követelmények legmesszebbmenő tekintetbevételével végezni. Az előbb, már a fa témánál mondtak ismétlésével, itt is meg kell jegyezni, hogy a véderdőnevelés során történő fahasználat nem tisztességtelen, hanem megfelel a társadalompolitikai követelményeknek még akkor is, ha ezzel kapcsolatban útépités válik szükségessé, mert ez gondosan és a területhez illően is kivitelezhető, és pontosan azokhoz a tevékenységekhez sorolható, amelyek elengedhetetlenek a hegyvidéki lakosság foglalkoztatásához és az értelmes földhasznosításhoz.

Természeteszerű erdőművelés: a termelési célok elsődlegesek

Az erdőgazdaság és a természetvédelem között vitatott második téma a meghatározott erdőrezervátumokkal, vagy véderdőkkel kapcsolatos, de vonatkozik az egész erdőterületre is. Ezenfelül összefügg a Vorarlbergben létrehozott biotópleltározással. Ezzel az adatfelvételi és térképezési programmal Vorarlberg egész Európa számára példamutató teljesítményt ért el, amely megfelel a mai környezettudati érzéknek és a szükséges környezetvédelemnek. Feltétlenül szükséges azonban most, a kiértékelt bizonyítékok birtokában világossá tenni, hogy ebből milyen intézkedéseknek kell következniük. Mert ha a biotópleltárak hatása kell legyen az erdőgazdálkodásra, úgy az alapvető célkitűzéseket egyeztetni kell a társadalompolitikával, ezek nem lehetnek csak egyoldalú természetvédelmi célkitűzések, hanem tekintetbe kell venniük a társadalomnak az erdőre és a térségre vonatkozó minden más követelését is.

Biotópvédelem — valamennyi társadalmi követelmény tekintetbevételével

A politikusokat fel kell szólítani, hogy ezekben a kérdésekben egyértelműen foglaljanak állást, mert nem lenne ésszerű minden egyes területen a természetvédőket, erdészeket, vadászokat, idegenforgalmi szakembereket és úttervezőket egymással vitatkozni hagyni azzal a ténnyel a háttérben, hogy senki sem tudja, hogy a vitatott esetben a társadalom tulajdonképpen mit is akar. Erdészeti politikai szempontból emellett azt a követelményt kell érvényesíteni, hogy az erdőgazdaság a termőhelynek megfelelő erdőművelés bázisán nyugodjon. Azt a továbbiakban a szakmától idegen befolyásoktól lehetőleg mentesen tartsuk és a biotópvéd-területek megválasztását bemutató, rezervátum és megfigyelési jelleggel meghatározott számú területre korlátozzuk azzal a célkitűzéssel, hogy azokon a területeken pontosan meghatározott vegetációt őrizzünk meg, vagy hagyjunk kifejlődni.

Az erdőgazdaság környezetbarát

Figyelembe kell venni elsősorban azt az alaptételt, hogy az erdő — minden alakjában — a természetes területi potenciálhoz legközelebb álló talajhasznosítási mód. Az ember nem tud létezni a talaj hasznosítása, a

nyersanyagok használata nélkül, és hogy az erdőgazdálkodás nem teremt környezeti problémákat, inkább csökkenti azokat, különösen akkor, ha összehasonlítjuk az egyéb emberi tevékenységekkel.

Természetvédelmi politikát ne a lakosság nélkül!

Politikatudományi szempontból kiegészítésül még a következőket: a természetvédelem követelményei nem mindig egyeznek meg szükségszerűen a lakosság többségének igényeivel. A politikusoknak ezért különbséget kell tenniük a mindenképpen szükséges, a természet- és környezetvédelem sokszorosan létfonosságú azon intézkedései, amelyek élvezik a lakosság teljes támogatását, és azok között a más természetvédelmi követelmények között, amelyek csak a lakosság kis csoportjának állnak érdekében, és ezeket ennek megfelelően kell értékelni.

Vadászat: alacsonyabb rangú, mint a mező- és erdőgazdaság

A vad szükségszerűen része az erdei és mezei életközösségnek. A vadászat az adottságokhoz és a korhoz mérten adott válasz azon tényre, hogy a nagyragadozók szabályozó tevékenysége megszűnt és vissza sem lehet állítani. A vadászat emellett bizonyos határok között éppenséggel öncélúvá is válhat. Ezt jelzi a lakosságban nagymértékben rögződő vadászszenvedély. A vadászatnak azonban nem szabad konkurens helyzetbe kerülnie a mező- és erdőgazdasággal, főleg akkor nem, ha a terület tulajdonosa — akinek a terület mezőgazdasági hasznosítási és vadászati joga is birtokában van, ezt nem akarja. Ezen belül nem szabad a vadászatnak veszélyeztetnie az erdő védelmi funkcióit sem, ahol ezekre a társadalomnak szüksége van. Vorarlberg ezeket az alapelveket az 1988-ban megszavazott vadászati törvényében előtérbe állította, s ez említésre méltó és példamutató szabályozásokat tartalmaz.

Vadmentes zónák elrendelésével (amelyekben bizonyos vadfajokat teljesen ki lehet lövetni), a minimális lelővések rögzítésével (amelyek teljesítését a hatóságok megfelelő intézkedésekkel kényszeríteni is tudják), ezeknek a minimális lelővéseknek a vadkárosítási helyzethez való egyeztetésével olyan fontos alaptörvényt fejlesztettek ki az ilyen vadgazdálkodáshoz, amely valóban előnyt jelent a mező- és erdőgazdaság szükségleteinek. Ilyen tendencia látható Alsó-Ausztria érvényes vadászati törvényében is, amikor példamutatóan megköveteli, hogy a vadkilövések irányítói aláírásukkal igazolják, hogy a leírt adatok a terület vadkárosítási helyzetével egyeznek.

Ellenőrzőterület-hálózat a tárgyilagosság érdekében

A vorarlbergi vadászati törvény egyik előírása az erdészek számára különösen elgondolkodtató: a törvény előírja, hogy 50 ha-onként bekerített összehasonlító területet kell létesíteni. A vadászati törvénynek ez az előírása nemcsak példaszerű egész Ausztria és még ezen is túl mindenki számára, hanem szükségszerűen ahhoz a kérdéshez vezet, hogy az erdészek és erdőtulajdonosok miért nem létesítenek önmaguktól ilyen

összehasonlító területeket a vadkárosítással különösen veszélyeztetett területeken? Ezekkel olyan helyzetbe kerülnének, hogy az állandó tárgyalások folyamán a vadlétszámról és a károsításról visszautasíthatatlan bizonyítékaik lennének, és dokumentálhatnák az erdőművelési károsításokat, amelyek akkor keletkeznek, amikor vadragás miatt a természetes felújulások és az erdőművelési szempontból kívánatos elegyfajok felnövése lehetetlenné vált.

Üdülés az erdőben: a látogatók elégedettek

A véderdő hatásai mellett nem szabad elfelejteni az üdültetési hatásokat sem, főleg akkor nem, ha a városi élet, a gyári munka, a televízió és az utcákon való közlekedés mindinkább fárasztó lesz. Az erdő a mai ember számára a szabadban való lét fogalmát jelenti, sétára és túrákra ösztönöz a mindig újat és mást kínáló területen, amely növényeinek és állatainak sokaságával szembevető különbséget jelent az aszfalttal és betonnal szemben, és nem utolsósorban mesevilág és indiánösveny egyszerre a gyermekek számára. Mindez hátterét adja annak, hogy a farsadalom az erdőt és az erdőgazdálkodást ma igen fontosnak ismeri el, de hogy ettől a társadalomtól ráhatások is indulnak ki az erdőgazdasági tevékenységre.

Az erdőlátogatók messzemenően elégedettek az erdőgazdálkodással

Az erdőgazdálkodás úgy, ahogyan az ma Közép-Európában folyik, közel osztatlan helyesléssel találkozunk azoknál, akik az erdőterületeken üdülni kívánnak vagy az erdőt rövid ideig üdülésre veszik igénybe. Munkatársam, *Hans Essmann* több mint tíz évvel ezelőtt néhány ausztriai idegenforgalmi központban szociál tudományi tapasztalati kísérletet végzett és úgy találta, hogy a megkérdezett szabadságon lévők 90%-ának az erdőgazdálkodás úgy ahogyan az van, megfelel az üdülést keresők kívánságainak. Ez a hozzáállás azóta sem változott. Az elmúlt évben a Német Kutatási és Technológiai Szövetségi Minisztérium megrendelésére egy nagy kísérletben többek között Észak-Schwarzwaldban vendégeket is megkérdeztünk az egyik ilyen erősen erdősült, de intenzíven is használt, főleg lucos erdőterületen. Ott is közel azonos eredményeket kaptunk. Megállapítható tehát, hogy az üdülést keresők azzal, amit ma az erdőgazdaság tesz, illetve tennie kell, elégedettek és semmi indíték nincs alapvető vagy messzeható változtatások végrehajtására. Ez semmiképpen nem ment fel attól a köteleességtől, hogy egyes esetekben ne tartsunk szem előtt minden speciális lakossági üdülési szükségletet, és ne tervezzünk ésszerű javításokat, de egyidejűleg arra kell törekedni, hogy az erdészek és erdőtulajdonosok ezekben a kérdésekben megfelelő öntudattal tevékenykedjenek. Ezek a kérdések főleg Ausztriában jelentősek, mert itt az erdei üdülés az idegenforgalomnak fontos része, és mert az idegenforgalom nemcsak országos jelentőségű, hanem sok vidéken a lakosságnak meghatározó egzisztenciális kérdése. Az erdő és erdőgazdaság az idegenforgalomnak nemcsak az üdülési lehetőségekkel áll rendelkezésére, hanem alapvető közvetítő szemléletmódot is előtérbe kell állít-

son, amely szükségszerűen több figyelmet kell kapjon. Szeretnék ezzel röviden foglalkozni.

A téli sportot alakítani és nem átkozni

Ausztriában az idegenforgalmat az alakítja, hogy a hegyi és alpesi vidékek eleve a sísporra rendelték. Ez az elmúlt évtizedekben mind több, sísportot szerető embert vonzott egész Európából, sőt azon túlról is. Ennek nem kevés helyen túlterhelés, a természeti terület működőképességének veszélyeztetettsége a természetes következménye, és végül maguknak az üdülőknek minőségi veszteségeik keletkeztek. Mégis az a véleményem, hogy a mai nyilvános viták, amelyekben az Alpok rombolásáról, esetenként visszafordíthatatlan természeti károkról beszélnek, túlzóak. Azt hiszem, itt ugyanazt a hibát követik el, mint öt-hat évvel ezelőtt az erdőpusztulásokról szóló vitákban. Akkor is falra festették az ördögöt, arról beszéltek, hogy Schwarzwaldban öt év múlva alig lesz erdő, horrorviziókat keltettek, amelyek szerint egész hegyvidékek erdőtlenné válnak és elnéptelenednek. Ma ezt mindazok, akiknek a természetértéseihez és az erdővédelemhez nincs, vagy csak csekély érzékük van, nagyon könnyen az erdészek és természetvédők szemére vethetik azzal a kárörvendő végkövetkeztetéssel: „mindebből semmi sem lett és minden téves, amit felhoztatok”. Ezekkel a mértéktelen túlzásokkal, amelyeket erdészek rendszerint felelősen nem jegyeztek, öt évvel ezelőtt az erdő ugyan az újságok fejcímeire került, de ezzel a ma kétségtelenül fennálló, az erdő egészségi állapotát fenyegető veszélyekről folyó tárgyilagos vita igen nehézzé vált és csökkent az erdészeti nyilatkozatok hitele.

Ellentételezés: teljesítményhez kötötten és nem szubvencióként

Minél több igény jelentkezik az erdővel kapcsolatban, és minél kisebb teret enged az állandóan rosszabbodó eredmény az erdőgazdaságban az egyéb teljesítések üzemen belüli finanszírozásához, annál nyomasztóbb lesz az igény az erdő minden olyan teljesítményének ellentételezésére, amelynek általában nincsen piaca. *Thomas Stemberger* tett erre rövid javaslatot, s ezt nagyon figyelemreméltónak tartja, bár nem mindenben ítéli végrehajthatónak. Abból indul ki, hogy le kell választani az erdészeti üzemtervekben mindazon területeket, amelyekben az erdő védelmi, üdülési és jóléti funkciója különös jelentőségű. Ennek az elkülönítésnek az alapján lehetne ellentételezni azt, ami állami térítésként segítené a mindenkori erdőtulajdonost. Mivel az erdőfejlesztési terv nem részletekre, hanem nagyobb területekre készül Ausztriában, a terv adataiból átlagértékeket kellene számolni az egyes községek területére vagy határrészekre, és ezeket tekinteni az elszámolás alapjául.

Fogadjanak el magán erdőtulajdonosok állami hozzájárulást?

Felfogásom szerint, és a németországi hasonló megbeszélések eredményeire való tekintettel is, mindenképpen szükséges átgondolni a kérdést abból a szempontból, vajon a nem állami erdőtulajdonos minden to-

vábbi nélkül állami támogatásra törekedhet-e, azt elfogadhatja-e annak a veszélynek kitéve magát, hogy így az állami beavatkozás erősen legitimizálódik, és végül nem hárítható el többé.

Megfontolandó, hogy az erdőgazdaság — már a neve szerint is — gazdálkodást jelent, teljesítmények előállítását, gazdasági célokra való irányulást. Ezzel összeegyeztethetetlen az a gondolat, hogy az erdőgazdasági üzem léte állami támogatásra, tehát társadalmi alamizsnára számíton, vagy veszteségkiegyenlítésként hozzájárulást várjon. Éppen úgy összeegyeztethetetlen a magán erdőgazdasági üzemet állami, tehát üzemen kívüli díszpózióktól függővé tenni. Más oldalról tény az is, hogy a társadalomnak fontos érdeke fűződik számos olyan teljesítmény létrehozatalához, amelyek a sokfunkciójú erdőgazdálkodás eredményeiként önként adódnak, viszonylag csekély ráfordítással jöhetnek létre, de ha ezeket állami területgondozó csapatokkal állítatnák elő, a mostani ráfordítások többszörösébe kerülnének. Harmadsorban, biztos, hogy a sokcélú erdőgazdálkodás folyamán az erdő számos teljesítményének sokféle előállítását, teljesítményi jellege ellenére sem hoz létre piacot, nem adható el a szokott gazdasági feltételekkel és így egyes esetekben nem is számszerűsíthető minden további nélkül. Ebből a három szempontból és alig támadható megállapításból kell következtetéseket levonni, ha a problémát meg kívánjuk oldani.

Ellentételezés

háromlépcsős megoldási modellben

Háromlépcsős megoldást javasolok: az első lépcsőben egyet nem szabad szem elől veszteni: az erdő majdnem mindenütt, ahol létezik és gazdálkodnak benne, hasznos a társadalom számára és sokféle infrastrukturális teljesítményt ad. Ezeket a kívánt és hasznos teljesítményeket az erdőgazdaság lényegeként kell számításba venni, a sokrétű erdőgazdasági folyamatokból adódnak és önmagukban nem kellene kártérítési igényeket kiváltaniok. Ezek inkább azokhoz a hatásokhoz számíthatódnak, amelyek — ahogyan *Rupf* nevezte — a fatermesztés sodrában, farvizében jönnek létre.

A védőhatásokat átlagban ellentételezni

A farvíz-elméletéről való viták ellenére kétségtelen, hogy sok mindabból, amit a lakosság erdőnek és hatásainak köszönhet, a fatermelés során adódik, mégpedig úgy, hogy nincs hátrányos hatása az erdészeti munkára és nem kapcsolatos többletköltségekkel, vagy bevételcsökkenéssel. Ott azonban, ahol az ilyen infrastrukturális teljesítmények nagyobb intenzitást és különleges figyelmet igényelnek — mint ami például a hegyvidéki erdő védőhatásait illeti —, ott ezek a fatermelésben korlátozó intézkedéseket követelnek és emiatt többletköltséget és a bevétel csökkenését okozzák. Ilyen feltételek között indokolt, hogy a társadalom a teljesítménynek megfelelő ellentételezést nyújtson. A paraszti erdőbirtokosok nagy száma és a kicsi területek miatt az egyéni elszámolás gyakorlatilag lehetetlen, ezért itt *Stemberger* szerinti átlagellentételezést kellene alkalmazni, anélkül azonban, hogy ezzel a teljesítményszemléletet, amely egy ilyen elszámolás mögött meghú-

zódik, veszni hagynánk. Az ilyen jellegű kártalanítás az erdő minden olyan infrastrukturális teljesítményére vonatkozhat, amely a tájfejlesztésnek megfelelően jelentős a társadalom részére, de amely semmi különleges vagy további hatósági beavatkozást az erdészeti üzemre nem tesz szükségessé, eszközei ehhez a rendszeres erdőgazdálkodásnak rendelkezésre állnak, számolva a fatermesztésnek ezzel összefüggő finansziális veszteségével is.

Esetenkénti használati megegyezések

Második lépcsőben az erdőgazdaságnak és erdőnek azon teljesítményeit kell ellentételezés szempontjából figyelembe venni, amelyeket a társadalom egyre növekvő mértékben elvár és kíván, amelyek azonban meghaladják azokat az elképzeléseket, amelyeket az erdész a rendszeres erdőgazdálkodásról alkot, és amelyekre magát az erdőtörvényekben elkötelezettnek érzi. Gondolok itt például az üdülési használat sokféle jobbítási lehetőségére, különleges berendezések létesítésére bizonyos felhasználók, esetleg lovasok részére, a gazdálkodás leállítására, hogy ezzel a természetvédelem kívánsága szerint természetvédelmi rezervátumok és nemzeti parkok létesítésével számolhassunk, egyes meghatározott termőhelyeknek biotópszempontok szerinti speciális kezelésére, meghatározott erdőállapot megtartására a zajvédelem érdekében és hasonlókra. Mindezekhez a teljesítésekhez azonban még hozzá kell számítani azt a sokféle feladatot is, amelyeket az üdülési központokban az erdészeti üzemeknek már ma — természetesen térítés nélkül — el kell látniuk, az erdő rendje és tisztasága érdekében: a hétféteken az erdőőrök fokozott jelenlététől kezdve egészen a szemétkosarak elhelyezéséig és tisztán tartásáig. Mindezekben az esetekben a társadalmi érdekeket képviselő hatóságoknak és szerveknek az erdőtulajdonosokkal konkrét megegyezést kell kötni, ami használati szerződésként mindenképpen piaccgazdasági jellegű, rögzíti egyrészt az erdőtulajdonos kötelezettségeit, másrészt a társadalmi térítést. Hasonló kezdődik Németországban az úgynevezett szerződéses természetvédelem meghonosításával ma még mindenestre ki nem elégítő finansziális rendszerben; Hollandiában már 1967 óta az úgynevezett „50 guldenes törvény” van érvényben, s ez is hasonló szabályozást tükröz. Ott az erdőtulajdonosok kártérítést kapnak (most hektáronként 90 guldent), ha bizonyos természetvédelmi célokat követnek és az erdőt megnyitják a lakosság üdülésére. Tehát szabad szerződésekről van szó, teljesítményorientált és a gazdasági életnek megfelelő ellentételezésről. A törvényhozónak mégis meg kell teremtenie ezek feltételeit, legkevésbé, hogy meg kell tervezni az állami háztartásban a megfelelő tételeket és rendelkezésre kell állítani a pénzeszközöket. Ezzel vitathatatlan a kérdés politikai kihatása.

Az, hogy az ilyen szabályozás, amely szerint esetenkénti szerződéskötés, illetve ellentételezés lehetséges és gyorsan megköthetővé válik, nemcsak az erdőgazdaság ökonómiai helyzetéből adódik, hanem a következőkből is. Az erdőgazdálkodás nemcsak faterme-

lést jelent, hanem mindazzal élni, ami az erdővel összefügg és lehetővé teszi vagy javítja annak sokféle szolgáltatását.

Az erdőgazdák mindig is azon fáradoztak, hogy az erdészeti feladatokat ilyen átfogó módon végezzék, ezzel üzemi feladataikon túlmenően a társadalom érdekében dolgoznak. Minél tovább veszi azonban igénybe a társadalom e teljesítményeket, de megtagadja ezek honorálását, annál kevésbé fognak az erdőgazdák és erdészeti üzemek ezekkel a kérdésekkel foglalkozni, ismereteiket a szükséges megoldás végett felhasználni és a népgazdaságilag legjobb módszereket megírni. Ellenkezőleg: előtérbe kerül a pénzgazdálkodásilag törvényes védekezés és ellenállás, és ezzel olyan társadalompolitikai sír nyílik meg, amely sem az ügy, sem a politika szempontjából nem kívánatos.

Hatósági intézkedések ellentételezése

A harmadik lépcsőben kerülnek ellentételezésre a várható hatósági rendelkezések — mint amilyen a különösen védett erdők és üdülőerdők kijelölése, a közönség részére különleges erdészeti létesítmények indukálása — a kártalanítási szabályok alapján, amit az erdőtörvény, de a természetvédelmi törvény, az Alsó-ausztriai Természetvédelmi Törvény is előírnyoz. Ha a második lépcső szerinti szerződéses megoldás lehetővé válik, a hatósági rendelkezések azokra az esetekre korlátozódhatnak, amelyeknél a közös érdek érvényesítése másképpen nem lenne biztosítható. A véd- és üdülőerdők viszonylag csekély száma Ausztriában valószínűleg nem bizonyíték arra, hogy ebben a tekintetben nincs szükség szabályozásra és ellentételezésre, sokkal inkább azt igazolja, hogy a politikai és adminisztrációs készség hiányzik ahhoz, hogy erre a célra pénzt biztosítsanak. Tehát nemcsak részletes szabályozás megoldásáról van szó, hanem a társadalompolitikai alaptörvények tisztázásáról is, és ezek ésszerű átadásáról a gyakorlatnak.

Növekszik az időszerűség

Az erdők infrastrukturális teljesítményének ellentételezése jelenleg világosan észlelhetően az agrárpolitikai kérdések küszöbén álló megoldásával kapcsolatban kerül előtérbe. Nemcsak itt, hanem Németországban is. A véderdők nagy aránya és az erdők üdülési hatásának nagy jelentősége Ausztriában különlegesen aláhúzza a gyors és átfogó megoldás szükségességét. Ez mindenestre azt is jelenti, hogy az erdőgazdaságnak egységes véleményért és valószínűen pontos megoldási javaslatért kell harcba szállnia. Ha most létrejönne egy ilyen szabályozás, Ausztriának az EG-vel várható belépési tárgyalásainál nemcsak világos kiinduló pozíciója lenne — mivel az erdészeti politika egy fontos kérdésében a mértékadó regionális adottságok tekintetbe vételét követelhetné —, hanem az ilyen osztrák szabályozás példahatású is lehetne a nagyon sok tekintetben hasonló viszonyokra az EG sok más államában is.